

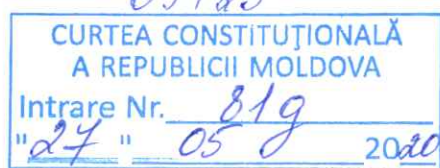

REPUBLICA MOLDOVA

JUDECĂTORIA STRĂȘENI
sediul Călărași

MD-4400, or. Călărași, str. Alexandru cel Bun, 153
tel/fax: 0244 2-21-49; 0244 – 2 24 63
<http://jcl.justice.md/>; jcl@justice.md

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Prin prezenta, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), art. 12/1 din Codul de procedură civilă, în temeiul încheierii Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, din 18 mai 2020, pronunțate în cauza civilă nr. 2-28/2020 (2-45/2019, 2-609/2018); PIGD 48-2-908-22022018, –

Judecătoria Strășeni, sediul Călărași **expediază sesizarea înaintată de către reprezentantul pârâtului Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 353 alin. (1), 370 din Codul civil în redacția Legii de până la 01 martie 2019, ridicată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de BC "Victoriabank" SA către Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolaescu Nicolae și alții privire la stabilirea cotelor părți a proprietarilor Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba asupra bunului imobil situat în r-nul Călărași, or. Călărași, str. Bojole, 31, ap. 63, cu nr. Cadastral 2501208.023.01.063, cu stabilirea a ¼ ce-i aparține cu drept de proprietate lui Stratan Dumitru Mihail în scopul urmării acesteia, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, spre examinare, conform competenței exclusive, Înaltei Curți Constituționale a Republicii Moldova.**

Anexă: 1. încheierea Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, din 18 mai 2020 pronunțată în cauza civilă nr. 2-28/2020 (2-45/2019, 2-609/2018); PIGD 48-2-908-22022018 (copie certificată);

2. sesizarea înaintată de către reprezentantul pârâtului Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 353 alin. (1), 370 din Codul civil în redacția Legii de până la 01 martie 2019, împreună cu copia cererii de chemare în judecată înaintate în cauza civilă nr. 2-28/2020 (2-45/2019, 2-609/2018); PIGD 48-2-908-22022018, în forma prezentată de către parte;

3. mandatul avocatului MA 1304376 din 15 august 2019 (original) – **Total – 16 (șaisprezece) file.**

Judecător
Judecătoria Strășeni

Elena Bolocan

CURȚII CONSTITUȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

Prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit.a) și lit. g) din Constituție

18 mai 2020

I - AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/Denumire BĂLĂNEI. 2. Petru

3. Funcția - AVOCAT

II – OBIECTUL SESIZĂRII

10. Prezenta sesizare are ca obiect - solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității a sintagmei:

«împărțirea» care se conține în dispozițiile art. 353 alin 1) din Cod Civ (redacția de până la 01.03.2019),

«împărțirea» care se conține în dispozițiile art. 370 din Cod Civ (redacția de până la 01.03.2019),

dat fiind faptul că acestea contravin art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a prevederilor art. 20, 23, 46 din Constituția Republicii Moldova.

III - CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

11.1. Actualmente pe rolul Judecătorei Strășeni, sediul Călărași, se examinează cererea de chemare în judecată depusă de BC VICTORIABANK SA, către pârții Stratan Dumitru Mihai, Stratan Valentina, Stratan Dumitru Dumitru și Olaru Liuba, *«privind stabilirea cote-părți a coproprietarilor Stratan Dumitru Mihai, Stratan Valentina, Stratan Dumitru Dumitru și Olaru Liuba, asupra bunului imobil apartament nr. 63, din str. Bojole, nr. 31, or. Călărași, cu determinarea ¼ cotă-parte lui Stratan Dumitru Dumitru, în scopul urmăririi acesteia»*

11.2. BC VICTORIABANK SA susține că dispune de un drept de creanță asupra lui Stratan Dumitru Dumitru, astfel cum rezultă din conținutul și materialele cererii de chemare în judecată BC VICTORIABANK SA, solicită apărarea sau recunoasterea dreptului în instanța de judecată în temeiul prevederilor art. 353 alin 1) Cod Civ (redacția de până la 01.03.2019 care urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei pedinte), conform căreia: *Creditorii unui coproprietar pot urmări cota-parte ideală a acestuia din bunurile proprietate comună pe cote-părți sau pot cere instanței de judecată împărțirea bunului, caz în care urmărirea se face asupra părții din bun sau, după caz, asupra sumei de bani convenite debitorului. Precum și pe prevederile art. 370 Cod Civ (redacția de până la 01.03.2019 care urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei pedinte), împărțirea bunului proprietate comună în devălmășie între coproprietarii devălmăși se va face proporțional aportului fiecăruia la dobândirea bunului. Până la proba contrară, aportul coproprietarilor devălmăși este prezumat a fi egal.*

IV - EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALI CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

12.1. Pretinsele încălcări ale articolelor 20, 23 și 46 din Constituție.

12.2. Unul dintre elementele fundamentale ale preeminentei dreptului și ale statului de drept, reiterat constant în jurisprudența Curții Constituționale și care se desprinde din spiritul articolului 1 alin. (3) din Constituție îl constituie principiul legalității.

12.3. Afât instanța de contencios constituțional național cât și Curtea Europeană, care constituie o instanță constituțională la nivelul întregii Europe, au statuat în jurisprudent ca: „noțiunea de „lege” implica respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea, claritatea și previzibilitatea”.

12.4. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor. (*HCC 13/2015 (înstituirea Colegiului Medicilor), § 108*)

12.5. Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție. [*HCC26/2010 (încetarea calitatii debaruit), §10*]

12.6. Articolul 1 alin. (3) din Constituție proclamă Republica Moldova ca un stat de drept și democratic. Astfel, reiterez importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică. Exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41)

12.7. În acest context, principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

12.8. Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

12.9. Examinând prevederile legale a căror control de constituționalitate se solicită în raport cu celelalte reglementări existente, observăm că acestea nu corespunde exigențelor de și nu corespund principiului legalității și certitudinii juridice, clarității, accesibilității și

previzibilității legii, accesului liber la justiție, inclusiv nu corespund principiului garantării de către stat a proprietății private.

12.10. Or, în contextul prevederilor art. 353 alin 1) Cod Civil (redacția de pînă la 01.03.2019) prevede că: *Creditorii unui coproprietar pot urmări cota-parte ideală a acestuia din bunurile proprietate comună pe cote-părți sau pot cere instanței de judecată împărțirea bunului, caz în care urmărirea se face asupra părții din bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.*

12.11. Tot odată, în conformitate cu prevederile art. 370 Cod Civil (redacția de pînă la 01.03.2019), *Împărțirea bunului proprietate comună în devălmășie între coproprietarii devălmași se va face proporțional aportului fiecărui la dobîndirea bunului. Pînă la proba contrară, aportul coproprietarilor devălmași este prezumat a fi egal.*

12.12. În conformitate art. 345 alin 1) Cod Civil (redacția de pînă la 01.03.2019), care prevede că, *Proprietatea comună poate fi caracterizată prin delimitarea cotei fiecărui proprietar (proprietate pe cote-părți) sau prin nedelimitarea cotelor-părți (proprietate în devălmășie), aliniatul 3) aceluiași articol prevede că, Coproprietarii devălmași pot atribui bunurilor comune regimul proprietății comune pe cote-părți.*

12.13. Astfel, comentariul codului civil reiterează că, în cazul proprietății comune în devălmășie coproprietarii, pot prin acord comun, să decidă ca asupra bunurilor lor, să se aplice regimul proprietății comune pe cote -- părți. O asemenea înțelegere poate fi făcută în orice formă, fie scris fie verbal. Dacă vor exista divergențe referitor la **atribuirea bunurilor** din proprietatea comună în devălmășie **regimul juridic al proprietății comune pe cote-părți**, atunci litigiul se va soluționa de către instanța judecătorească.

12.14. În prevederile normelor precitate supra se regăsesc două proceduri distincte *"delimitare" și "împărțire" a bunului.*

12.15. În cazul procedurii de *"delimitare"* a bunului, legiuitorul a acordat exclusiv coproprietarilor devălmași dreptul la *delimitarea* cotei-părți fiecărui proprietar (art. 345 Cod Civ redacția de pînă la 01.03.2019).

12.16. Iar, în sensul art. 370 Cod Civ, în coraborare cu prevederile art. 353 alin 1) Cod Civ (redacția de pînă la 01.03.2019) se prevede că, creditorilor unui coproprietar, prin concursul instanței de judecată, se acordă dreptul la *"împărțirea"* bunului aflat încă în regim de devălmășie.

12.17. Or, în sensul art. 361 Cod Civ (redacția de pînă la 01.03.2019), procedura de *"împărțire" a bunului*, este prevăzută ca o procedură distinctă admisă asupra bunului aflat în proprietate comună pe cote-părți, astfel *"împărțirea" bunului* reprezintă o partajare a proprietății comune pe cote-părți transmise în natură, proporțional cotei-părți a fiecărui coproprietar, ori în alte condiții prevăzute de aliniatul (2) și (3) al aceluiași articol.

12.18. În atare situație, sintagma *"împărțirea" bunului* - reprezintă procedură de partaj în natură a proprietății comune în regim pe cote-părți, iar sintagma *"delimitare" a bunului* -

reprezintă procedura de stabilire a proprietății comune în devălmășie a regimului pe cote-părți.

12.19. Însă, urmează a consta incertitudinea juridică în utilizează sintagmei „*Împărțirea*” în contextul art. 370 Cod Civ (redacția de până la 01.03.2019) *Împărțirea bunului proprietate comună în devălmășie între coproprietarii devălmăși se va face proporțional aportului fiecăruia la dobândirea bunului.*

12.20. Or, din conținutul normelor de drept supuse criticii de constituționalitate, observăm că aceasta vizează, în esență, reglementarea paralelă și aplicarea sintagmei „*Împărțirea*” în lipsa unor criterii de individualizare. Ceea ce pe fond, la examinarea cauzei pedinte, naște dificultăți în interpretare, cu posibilă aplicare a arbitrariului, în esență fiind posibilă încălcarea dreptului de satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele legitime.

12.21. Astfel, excepția se referă la un ansamblu de elemente și principii cu valoare constituțională conexe, precum principiul legalității și certitudinii juridice, principiul clarității, accesibilității și previzibilității legii, accesul liber la justiție, principiul garantării de către stat a proprietății private.

12.22. Incertitudinea juridică în cadrul speței deduse judecării în instanța de fond, constă în lipsa clarității și previzibilității art. 353 alin 1) Cod Civ, conform prevederilor acestei norme de drept, este prevăzut expres că, *Creditorul unui coproprietar, în cazul în care creanțele lor au ajuns la scadență, pot fie să ceară înstrăinarea cotei-părți, ce aparține coproprietarului debitor, fie sunt în drept să ceară instanței judecătorești împărțirea bunului din coproprietatea comună.*

12.23. Norma citată acordă drepturi incerte creditorului, or, din sensul sintagmei „*împărțirea*” bunului nu este clar, care procedură de *împărțire* a bunului se poate admite: „*împărțirea*” bunului - partajul în natură a proprietății comune în regim pe cote-părți, sau „*delimitarea*” a bunului - stabilirea proprietății comune în devălmășie a regimului pe cote-părți.

12.24. Conform speței, în fapt se urmărește stabilirea cotelor-părți în bunul imobil, însă la stabilirea cotelor părți în proprietatea comună se aplică art. 345 alin 3) Cod Civil, care prevede că, *coproprietarii devălmăși pot atribui bunurilor comune regimul proprietății comune pe cote-părți.* (La caz, dreptul de proprietate asupra apartamentului nr. 63, din str. Bojole, nr. 31, or. Călărași, coproprietarii Stratan Dumitru Mihai, Stratan Valentina, Stratan Dumitru Dumitru și Olaru Liuba, îl dețin în devălmășie).

12.25. În lipsa certitudinii juridice a aplicării sintagmei „*împărțirea*” bunului, se admite încălcarea principiului accesibilității, clarității și previzibilității legii. În special în partea în care, sintagma „*împărțirea*” bunului prevăzută în art. 353 alin 1) Cod Civ, nu v-a conține dreptul creditorului de a solicita instanței de judecată „*împărțirea*” bunului – în sensul atribuirii bunurilor comune regimul proprietății comune pe cote-părți, astfel de acțiune în justiție urmează a fi supusă examinării prin acțiune oblică, în conformitate cu prevederile art. 599 și 345 alin 3) Cod Civil.

12.26. În consecință urmează a constata că, normele precitate nu reglementează în mod unitar și nu asigură o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, precum și nu disting particularitățile procesului de „împărțire” a bunului aflat în regim pe cote-părți și a bunului aflat în devălmășie.

12.27. De alt fel, normele de drept supuse criticii constituționale, nu sînt formulate cu suficientă precizie, or, „împărțirea” bunului aflat în devălmășie în sensul partjului în natură, precum este stipulat în art. 361 Cod Civ, nu poate fi aplicată, deoarice anterior urmează a supune „delimitării” bunului -- prin stabilirea proprietății comune în devălmășie a regimului pe cote-părți.

12.28. Din conținutul prevederilor art. 353 alin 1) Cod Civil, nu este clar, dacă sintagma „împărțire” acordă creditorului unui coproprietar dreptul la stabilirea proprietății comune în devălmășie a regimului pe cote-părți. Or, acest drept este acordat în exclusivitate coproprietarilor devălmași prin prisma art. 345 alin 3) Cod Civ.

12.29. Urmare, se atestă incertitudinea ordinei desfășurării procesului civil inițiat în instanța de judecată. Lipsa formulării cu suficientă precizie a normelor de drept, pune în dificultate proprietarii bunului, precum și creditorul coproprietarului, să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate ca legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție.

12.30. Prin prisma celor elucidate, constatăm existența unui paralelism legislativ, care generează confuzie și incertitudine și pentru destinatarii legii, ca urmare afectează drepturile de proprietate garantate în conformitate cu art. 46 din Constituție.

12.31. Rețin că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea cauzei.

V - CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

- Admiterea prezentei excepții de neconstituționalitate ridicată în dosarul civil 48-2-908-22022018;
- Exercițarea controlului constituționalității, în vederea corespunderii cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a prevederilor art. 20, 23, 46 din Constituția Republicii Moldova, a sintagmei:

1. «împărțirea» care se conține în dispozițiile art. 353 alin 1) din Cod Civ (*redacția de până la 01.03.2019*),

2. «împărțirea» care se conține în dispozițiile art. 370 din Cod Civ (*redacția de până la 01.03.2019*).

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

15. Nu sunt.

VII – LISTA DOCUMENTELOR ANEXATE

15. Cerere de chemare în judecată înaintată de BC VICTORIABANK SA, către pârții Stratan Dumitru Mihai, Stratan Valentina, Stratan Dumitru Dumitru și Olaru Liuba.

VIII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Locul: Chișinău

Data: 18.05.2020

Petru BĂLĂNEL

(semnătura)

Dosarul 2-28/2020 (2-45/2019, 2-609/2018)

PIGD 48-2-908-22022018

ÎNCHEIERE

18 mai 2020

or. Călărași

Judecătoria Strășeni sediul Călărași

Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător, Elena Bolocan,
Grefierul, Tatiana Bălănescu,

Cu participarea:

Reprezentantului reclamantului, BC "Victoriabank" SA, Artur Lozovoi,
Reprezentantului pârâtului, Stratan Dumitru Mihai, avocatul Dumitru Mîrzac,
Reprezentantului pârâtului, Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel,
Pârâtului, Stratan Dumitru Dumitru,

Examinând în ședință de judecată publică în limba de stat și în procedură generală cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de BC "Victoriabank" SA către Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolaescu Nicolae, Ageția Servicii Publice, Departamentul Cadastru, Subdiviziunea teritorială Călărași, SA "Banca de Economii" BC cu privire la stabilirea cotelor părți a proprietarilor Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba asupra bunului imobil situat în r-nul Călărași, or. Călărași, str. Bojole, 31, ap. 63, cu nr. Cadastral 2501208.023.01.063, cu stabilirea a ¼ ce-i aparține cu drept de proprietate lui Stratan Dumitru Mihail în scopul urmăririi acesteia, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, –

la cererea reprezentantului pârâtului, Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu prevederile art. 12/1 din Codul de procedură civilă, –

Constată:

Actiunea civilă: La 01 octombrie 2015 BC "Victoriabank" SA s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolaescu Nicolae, Ageția Servicii Publice, Departamentul Cadastru, Subdiviziunea teritorială Călărași, SA "Banca de Economii" BC cu privire la stabilirea cotelor părți a proprietarilor Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba asupra bunului imobil situat în r-nul Călărași, or. Călărași, str. Bojole, 31, ap. 63, cu nr. Cadastral 2501208.023.01.063, cu stabilirea a ¼ ce-i aparține cu drept de proprietate lui Stratan Dumitru Mihail în scopul urmăririi acesteia, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În drept, reclamantul invocă prevederile art. 95 din Codul de executare, art. art. 353, 366, 370, 513 din Codul civil, art. art. 28, 32, 40, 166 CPC.

Prezenta cauză civilă a fost repartizată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, spre examinare judecătorului Judecătoriei Strășeni, Veaceslav Negurița, care la 01 martie 2018 a intentat procesul civil cu stabilirea ședinței de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.

În temeiul încheierii Judecătoriei Strășeni din 05 aprilie 2018, având în vedere admiterea declarației judecătorului privind abținerea de la judecarea cauzei, la 17 aprilie 2018 cauza civilă a fost redistribuită în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, spre examinare judecătorului Judecătoriei Strășeni, Elena Bolocan.

Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate:

În cadrul ședinței de judecată desfășurate la 18 mai 2020, reprezentantul pârâtului, Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu prevederile art. 12/1 din Codul de procedură civilă și anume, neconstituționalitatea art. 353 alin. (1), 370 Cod Civil în redacția Legii de până la 01.03.2019, fiind sesizată Curtea Constituțională a RM, cu expedierea dosarului în adresa Curții Constituționale și amânarea procedurii de examinare a cauzei civile până la adoptarea hotărârii Curții Constituționale.

În motivarea cererii, reprezentantul pârâtului invocă că, în procedura Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași (dosar nr. 48-2-908-22022018) se află acțiunea BC VICTORIABANK SA către Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba privind determinarea cotelor-părți din apartamentul nr. 63 din str. Bojole, nr. 31, or. Călărași.

Menționează că, în procesul judecării cauzei, se constată existența incertitudinii privind constituționalitatea art. 353 alin. (1), art. 370 din Codul civil în redacția Legii de până la 01.03.2019, norme de drept care urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei pendinte.

Consideră că, în temeiul art. 12/1 CPC, urmează a fi sesizată Curtea Constituțională și susține că, sesizarea înaintată se încadrează în exegețele prevederilor art. 12/1 alin. (2) CPC:

*În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță verificarea corespunderii constituționalității a sintagmei "împărțirea", care se conține în dispozițiile art. 353 alin (1) și art. 370 din Codul civil ține de competența Curții Constituționale și se cuprind în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; *Excepția este ridicată de către reprezentantul părții în proces, Olaru Liuba cu calitate procesuală de pârât;

*Prevederile contestate art. 353 alin. (1) și art. 370 din Codul civil în redacția Legii de până la 01 03.2019 urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; *Nu există o hotărâre a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Examinând prevederile legale a căror control de constituționalitate se solicită în raport cu celelalte reglementări existente, consideră că acestea nu corespund exigentelor și nu corespund principiului legalității și certitudinii juridice, clarității, accesibilității și previzibilității legii, accesului liber la justiție, inclusiv nu corespund principiului garantării de către stat a proprietății

Menționează că, din conținutul normelor de drept supuse criticii de constituționalitate, consideră că aceasta vizează, în esență, reglementarea paralelă și aplicarea sintagmei „împărțirea” în lipsa unor criterii de individualizare, ceea ce pe fond, la examinarea cauzei pendinte, creează dificultăți în interpretare, cu posibilă aplicare arbitrară, în esență fiind posibilă încălcarea dreptului de satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele legitime.

Susține că, incertitudinea juridică în cadrul speței deduse judecării în instanța de fond, constă în lipsa clarității și previzibilității art. 353 alin. (1) și art. 370 din Codul civil.

Consideră că, există un paralelism legislativ, care generează confuzie și incertitudine și pentru destinatarii legii, ca urmare afectează drepturile de proprietate garantate în conformitate cu art. 46 din Constituție.

Argumentează că, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea cauzei, din care motive se solicită exercitarea controlului constituționalității, în vederea corespunderii prevederilor legale precitate cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a prevederilor art. 20, 23, 46 din Constituția Republicii Moldova.

Argumentele participanților la proces:

Reprezentantul pârâtului, Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, a susținut în fapt și drept cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu prevederile art. 12/1 din Codul de procedură civilă și anume, neconstituționalitatea art. 353 alin. (1), 370 Cod Civil în redacția Legii de până la 01.03.2019, solicitând admiterea cererii cu sesizarea Curții Constituționale a RM, expedierea dosarului în adresa Curții Constituționale și amânarea procedurii de examinare a cauzei civile până la adoptarea hotărârii Curții Constituționale.

Pârâtul Stratan Dumitru Dumitru, avocatul Dumitru Mîrzac, au fost de acord cu argumentele de fapt și drept invocate de către avocatul Petru Bălănel, solicitând admiterea cererii cu sesizarea Curții Constituționale a RM privitor la neconstituționalitatea art. 353 alin. (1), 370 Cod Civil în redacția Legii de până la 01.03.2019, având în vedere competența exclusivă, de a se expune asupra fondului cererii respective.

Reprezentantul reclamantului, BC "Victoriabank" SA, Artur Lozovoi, a invocat competența exclusivă a Curții Constituționale de a se expune asupra fondului cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, nu a înaintat careva obiecții cu privire la condițiile de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Aprecierea instanței de judecată:

Audiind opiniile participanților la proces prin prisma materialelor cauzei civile, fără a examina temeinicia sesizării, limitându-se doar la întrunirea condițiilor legale de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată ajunge la concluzia să admită cererea reprezentantului pârâtului și să ridice excepția de neconstituționalitate, luând în considerație argumente reținute *infra*.

În fapt, obiectul juridic al cauzei civile îl constituie pretențiile înaintate de BC "Victoriabank" SA către Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolaescu Nicolae, Ageția Servicii Publice, Departamentul Cadastru, Subdiviziunea teritorială Călărași, SA "Banca de Economii" BC cu privire la stabilirea cotelor părți a proprietarilor Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba asupra bunului imobil situat în r-nul Călărași, or. Călărași, str. Bojole, 31, ap. 63, cu nr. Cadastral 2501208.023.01.063, cu stabilirea a ¼ ce-i aparține cu drept de proprietate lui Stratan Dumitru Mihail în scopul urmăririi acesteia, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, pretenții întemeiate pe prevederile art. art. 353, 366, 370 din Codul civil.

În acest context, se constată că, la 18 mai 2020 reprezentantul pârâtului, Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu prevederile art. 12/1 din Codul de procedură

civilă și anume, neconstituționalitatea art. 353 alin. (1), 370 Cod Civil în redacția Legii de pînă la 01.03.2019.

În drept, instanța de judecată reține că, în temeiul art.12/1 alin. (1) CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

În temeiul art. 12/1 alin. (2) CPC, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

În temeiul art. 12/1 alin. (3) CPC, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

În temeiul art. 12/1 alin. (4) CPC, dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

În temeiul art. 12/1 alin. (5) CPC, instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

În temeiul Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea a decis după cum urmează:

În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Astfel, raportînd circumstanțele de fapt constatate la normele de drept reținute supra, prin prisma prevederilor art. 12/1 alin. (2) CPC, Hotărîrii Curții

Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), având în vedere faptul că obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul pârâtului în prezentul proces, Olaru Liuba, avocatul Petru Bălănel, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, instanța de judecată ajunge la concluzia că se întrunesc condițiile de admisibilitate și respectiv, este întemeiat a admite cererea reprezentantului pârâtului, Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, cu ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 353 alin. (1), 370 din Codul civil în redacția Legii de pînă la 01 martie 2019, și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Astfel, întru respectarea principiului legalității procesului civil și respectiv, al dreptului la un proces echitabil, având în vedere faptul că se întrunesc condițiile legale de admisibilitate de ridicare a excepției de neconstituționalitate, conducându-se de prevederile art. 12/1 CPC și art. 269 – 270 CPC, în temeiul Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), instanța de judecată, –

D i s p u n e:

A admite cererea reprezentantului pârâtului, Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, și a ridica excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 353 alin. (1), 370 din Codul civil în redacția Legii de pînă la 01 martie 2019.

Se expediază conform competenței exclusive spre examinare Înaltei Curți Constituționale a Republicii Moldova sesizarea înaintată de către reprezentantul pârâtului Liuba Olaru, avocatul Petru Bălănel, privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 353 alin. (1), 370 din Codul civil în redacția Legii de pînă la 01 martie 2019, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de BC "Victoriabank" SA către Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolaescu Nicolae, Ageția Serviciii Publice, Departamentul Cadastru, Subdiviziunea teritorială Călărași, SA "Banca de Economii" BC cu privire la stabilirea cotelor părți a proprietarilor Stratan Dumitru Mihai, Stratan Dumitru Dumitru, Stratan Valentina, Olaru Liuba asupra bunului imobil situat în r-nul Călărași, or. Călărași, str. Bojole, 31, ap. 63, cu nr. Cadastral 2501208.023.01.063, cu stabilirea a ¼ ce-i aparține cu drept de proprietate lui Stratan Dumitru Mihail în scopul urmăririi acesteia, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac, nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

Președintele ședinței
Judecător

Copia corespunde
cu originalul
Judecător

Elena Bolocan

Prezentul act judecătoresc este public și poate fi accesat pe pagina web a instanței www.jst.instante.justice.md.